

**SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR.
RUŞEN KELEŞ'İN FAKÜLTENİN 113 CÜ KURULUŞ
YILDÖNÜMÜ TÖRENİNDE YAPTIĞI KONUŞMA**

Sayın Cumhurbaşkanımız,

Fakültemizin 4 Arallığa rastlayan kuruluş yıldönümlerini, geçmişte de, Devlet Başkanlarımız zaman zaman onurlandırmışlardır. Bugün, 25 yıllık bir aradan sonra ilk olarak Sayın Cumhurbaşkanımız aramızdadır. Bir bunalımlı dönemi geride bırakmağa ve geleceğe umutla bakmağa başladığımız şu anda, Sayın Cumhurbaşkanımızın Fakültemizi onurlandırmalarının hepimiz için taşıdığı anlam, topluluğumuzu mutlu kılmıştır. Kendilerine şükranlarımı arzederim.

Bugün burada, Mülkiye'mizin kuruluşunun 113 cü yıldönümünü kutlamak üzere toplanmış bulunuyoruz. Bizim bu geleneksel 4 Aralık törenlerimiz, Mülkiyeyi seven, ve Mülkiyeye güvenenlerle, her kuşaktan Mülkiye mezunlarını biraraya getiren samimî bir sohbet toplantısı niteliği taşır. Burada, hep birlikte anılarımızı canlandırır, dertleşir, özlemlerimizi giderir, bağlılık duygularımızı tazeleriz. İşte bu fırsattan yararlanarak, ben de, siz saygıdeğer konuklarımıza, Fakültemiz hakkında bazı kısa bilgiler vermeğe, bilgilerinizi yenilemeğe çalışacağım.

Okulumuz, 1859 yılında Mekteb-i Mülkiye adı ile İstanbul'da kurulmuştur. O zamanların Mülkiyesinden, Mekteb-i Mülkiye-i Şahane diye söz edildiğini hepimiz duymuşuzdur. Osmanlı İmparatorluğunun yenileşme ve modernleşme çabaları içinde, Harbiye, Tıbbiye ve Mühendishane gibi ulusal öğretim ve eğitim kurumlarının kendi alanlarında oynadıkları önemli rolü, yüksek yönetim kadrolarına eleman yetiştirmekte oynayacak benzer bir kuruma sahip olmak ihtiyacı, Mülkiye'nin başlıca doğuş nedeni olmuştur. Bu dört temel kurum, Türk siyasal yaşamının gelişmesinde, Türk ulusunun bugünkü uygarlık düzeyine ulaşmasında, her dönemde çok büyük hizmetlerde bulunmuş örnek ulusal kuruluşlardır.

Birinci Dünya Savaşı yıllarında Sadrazam ve Dahiliye Nazırı olan Talât Paşa, Doğu illerimize yaptığı bir geziden dönüşünde, Mekteb-i Mülkiyenin Türk toplumundaki yerini şu sözlerle anlatmıştır : «Her tarafı harabezar olan memleketin neresinde bir umran ve temeddün eseri gördümse, bunu, orada hizmet eden Mülkiyeli bir kaymakamın, bir mutasarrıfın, bir valinin eser-i hizmeti olduğunu takdir ettim. Anladım ki, Mülkiye mezunları kadar bu memleketi hizmet eden, yurdun en uzak ve mahrum köşelerinde nur, hayat, medeniyet ve umran halkeden kimse yoktur.». Mülkiyenin, uzun zaman, devlet yönetimi kavramı ile eş anlamda kullanılmış büyük bir kurum olması buna benzer gözlemlere dayanmaktadır.

Daha sonra, Cumhuriyet döneminde Siyasal Bilgiler Okulu adını alan Mülkiyemiz, 23 Mart 1950 tarihinde, 5627 sayılı kanunla, Ankara Üniversitesine bağlı, akademik özerkliğe sahip bir Fakülte hâline getirilmiştir. İlk bakışta, yalnız merkez yönetimi için eleman yetiştirmekle görevli olduğu sanısını uyandıran Okulumuz özellikle son 25 yıl içinde, gerçekte, Türkiye'nin sosyal ve siyasal bilimler öğretimi yapan ciddî kurumlarından biri olduğunu kanıtlamış bulunmaktadır. Bu çatı altında, sosyal ve siyasal bilimlerin çeşitli dallarında, sağlam bilgilere dayanarak düşünebilen, inceleyen; sorunları dar, dogmatik ve sübjektif açılardan görmek yerine, bilimsel yöntemlerle ele alan ve çözüm yollarını arayan yurttaşlar yetiştirmeğe öncelik tanınmaktadır.

Yeryüzünde, sosyal ve siyasal bilim dallarında büyük ilerlemelerin olduğu bir çağda yaşıyoruz. Bu dallarda öğretim yapan yerli ve yabancı yüksek öğrenim kurumları, kendilerini bu yeniliklere hızla uydurmanın yollarını aramaktadırlar. Siyasal Bilgiler Fakültesi bu ihtiyacı her zaman duymuş, görevlerini daha iyi yerine getirebilmek için, kendini sürekli olarak yenilemeğe büyük önem vermiştir. 1966 yılında yaptığımız bir yönetmelik değişikliği ile, öğrencilerimize, kültür düzeylerini yükseltmek, düşünme yeteneklerini geliştirmek ve seçecekleri mesleklerde daha iyi uzmanlaşmalarını sağlamak amacıyla birçok yeni dersler sunduk, seçimlik dersler getirdik. Yeniden, akademik çalışmalarımızı daha iyiye götürme çabası içine girmiş bulunuyoruz.

1966 danberi, ilk 2 sınıfı sosyal ve siyasal bilimler alanında genel kültür veren; son 2 sınıfı da, herbiri, İktisat ve Maliye, Siyaset ve İdare, Uluslararası İlişkiler ve İşletmecilik olan dört ayrı dalda uzmanlaşma sağlayan dört yıllık bir program uygulamakta-

yız. Her yıl, 300 ü Türk; Kıbrıs'lı soydaşlarımız da dâhil olduğu halde 50 si yabancı uyruklu olmak üzere toplam 350 öğrenci alıyoruz. Bu, hem öğretim kapasitemizin ancak bu kadar öğrenci ile etkin bir eğitim hizmetine olanak vermesinden, hem de Kalkınma Plânlarımızın, bizim mezunlarımıza bu kadar ihtiyaç belirtmelerinden dolayı böyledir.

Bu yıl, I. sınıfımızda 410, II. sınıfımızda 350, III. ve IV. sınıflarımızda 230 ar öğrencimiz var. Uzmanlık bölümlerindeki, yani III. ve IV. sınıflardaki öğrencilerimizin, % 57 si İktisat, % 20 si İşletmecilik, % 13 ü idare ve Siyaset, % 10 da Uluslararası İlişkiler Bölümlerini seçmişlerdir. Sayıları 250 ye varan kız öğrencilerimizle birlikte, Fakültemiz'de 1.300 öğrencimiz vardır. Bize bağlı olarak kurulan ve basın, radyo, televizyon ve film gibi kütleyle hitap eden yayın ve eğitim alanlarında eleman yetiştirmek amacıyla bulunan Basın ve Yayın Yüksek Okulumuzda okuyanların da katılmasıyla, öğrencilerimizin sayısı 1.600 ü bulur.

Eğitim hizmetinin etkinliğini, sadece sınıflardaki geçme-kalma oranlarıyla ölçmek yanlışlığına düşmekten ötedenberi kaçınmışızdır. Yetiştirmekte olduğumuz gençlerin, üstün niteliklere sahip, kişilik sahibi, vatansever, çok yönlü düşünebilen ve bilgi yığınlarından çok, bilgi edinme ve düşünme yöntemlerini kavramış insanlar olmaları, sayılarından daha büyük önem taşımaktadır. Bununla beraber, her yılki sınıf geçme oranlarının da bizlere hiçbir gerçeği gösteremediğini ileri sürmek mümkün değildir. Öğrencilerimizin son üç yıllık başarı oranlarının % 50 ile % 60 arasında değiştiğini duymak, eski Mülkiyelileri şaşırtabilir. Son üç yılın olağan dışı koşulları kadar, Mülkiyenin güçleşmesi de bu oranlarda etkili olmuştur.

Kabul etmek gerekir ki, Fakültemiz kolay bir öğrenim kurumu değildir. Sosyal ve siyasal bilim dallarındaki yeni gelişmelerle, ülkemizin artan ihtiyaçları ve kalkınma sorunları, öğretim ve eğitim konularımızı çeşitlendirmiş, genişletmiş ve güçleştirmiştir. Kolay okunan, kolay mezun olunabilen, sıradan bir Fakülte hâline gelmekte hiç bir zorunluluk ve de yarar görmüyoruz. Fakültemizin yeni kaydetmekte olduğu öğrencilerde yüksek standartlar araması, bu düşüncemize dayanmaktadır. Öğrencilerimizi, uzun dönemde kendileri aleyhine ve ulusumuzun yüce menfaatleri aleyhine sonuç vereceğinden şüphe etmediğimiz, «kolaylaştırılmış» bir öğretimden geçirerek, onlara ve ulusal ekonomimize zarar vermek hakkına sahip olmadığımız kanısındayız.

Fakülteye alınacak öğrencilerin seçiminde, ders programlarının ve yöntemlerinin iyileştirilmesinde, değişen ihtiyaçlara uydu-
rulmasında, derslere devamın titizlikle sağlanmasında, sınavların
ciddîliğinin ve üssü mizan diye bilinen yükseltilmiş sınıf geçme
ortalamasının terkedilmemesinde, yabancı dil öğretiminin düzen-
lenmesinde ve son olarak öğretim üyesi seçiminde ve yetiştirilme-
sinde sahip bulunduğumuz, Fakültemize özgü erdemleri bundan
böyle de kıskançlıkla korumak kararındayız.

Son yılların sarsıntılara rağmen, mezunlarımız, katılmakta
oldukları çeşitli memuriyetlere giriş sınavlarında, benzer alanlarda
öğretim yapan Fakülte ve Yüksek Okulların mezunları arasında, ba-
şarıda ön sırayı elden bırakmamışlardır. Bir öğretim üyemizin, me-
zunlarımızın başarı durumları üzerinde yaptığı bir araştırma, son
bir kaç yıldaki yarışma sınavlarında, bizim mezunlarımızın ön sı-
rada bulunduğunu, onları sırasıyla, O.D.T.Ü. İdarî İlimler Fakülte-
si, Ankara ve İstanbul Hukuk Fakülteleri, İstanbul İktisat Fakül-
tesi, İzmir, İstanbul ve Ankara İktisadî ve Ticarî İlimler Akademi-
leri mezunlarının izlediklerini ortaya koymuştur. Öğrencilerin, nor-
mal öğrencilik uğraşlarından başka konulara yöneldikleri yıllar-
da, başarı oranlarının o ölçüde azalmakta olduğu da bu ilginç
araştırmanın sonuçları arasındadır. Normal ve kesintisiz öğretim
koşulları altında, sözünü ettiğim başarı farkını lehimize daha da
büyütecek bir öğretim gücüne ulaşmış bulunuyoruz.

Saygıdeğer Konuklar,

Yüksek huzurlarınızı biraz da, öğretim kadromuz ile işgal et-
meme izin veriniz. Bugün, Fakültemizde, 27 si profesör, 26 sı do-
çent, 14 ü okutman, 33 ü asistan olmak üzere, öğretimle görevli
100 kadar personel vardır. Son akademik yıl içinde, Siyasal Tarih
Kürsümüz mensuplarından Dr. Halûk Ülman profesörlüğe yüksel-
tilmiştir. Öte yandan, İktisat Teorisi asistanı Dr. Korkut Boratav
ile İşletme İktisadı asistanları Dr. Nuri Uman ve Dr. Lâtif Çakıcı,
doçentlik sınavlarının bütün aşamalarını başarı ile tamamlayarak,
geçen hafta içinde Üniversite Doçenti unvanını almışlardır.

Başka görevlerle Fakültemizden ayrılan Prof. Dr. Suat Bilge,
Prof. Dr. Şerif Mardin ve Prof. Dr. Halil İnalçık'ın okulumuza
olan değerli hizmetleri için şükranlarımızı ifade etmek isterim.
Uzun süren rahatsızlığı sonucunda 10 gün önce toprağa vermiş ol-
duğumuz eski müdürlerimizden, değerli hocamız Prof. Dr. Burhan
Köni'yi rahmetle anarım.

Öğretim kadromuzun güçlenmesinde, yüksek nitelikli asistanların seçilmesine ve yetiştirilmesine büyük bir önem vermekteyiz. Fakültemizin geleceği, onların ellerinde yükselecek; okulumuz, ulusa hizmet görevine onların yardımlarıyla devam edebilecektir. Bu ay içinde, elimizdeki boş asistanlık kadrolarına atamalar yapabilmek için, 10 ayrı dalda asistanlık sınavı açmış bulunuyoruz. 5 asistanımız, birer ikişer yıl süre ile gönderildikleri A.B.D., İngiltere ve Norveç'te doçentlik tezleri üzerinde bilimsel incelemeler yapmaktadırlar. Bu yıl, 4 asistanımızın daha bu amaçla yurt dışına gönderilmesi kesinleşmek üzeredir. Asistanlarımız için bize bu olanağı sağlayan Birleşmiş Milletler Teşkilâtı temsilcileriyle, yabancı dil öğretimi programımızın yürütülmesindeki teknik yardımlarından dolayı Fransız ve İngiliz Hükümetleri kültür temsilciliklerine teşekkürler ederim.

Fakültemiz, Siyasî İlimler ve İktisat dallarında 1956 yılında başlattığı bir doktora programını başarı ile yürütmektedir. Başlangıcından bugüne kadar 63 kişi bizden doktor unvanını almıştır. Bu olanağı, yeni kurulmuş bulunan üniversitelerimizin asistanlarına da, sınavsız açık tutuyoruz. Doktora sınıflarımıza kayıtlı öğrencilerin sayısı, bugün 350 dir. Doktora programımızı geliştirirken, siyaset ve idare bilimleri alanında lisans üstü düzeyde bir Master programının hazırlanması tasavvurlarımız arasındadır.

Fakülte bünyesinde, Maliye, İdarî İlimler, İskân ve Şehircilik, Dış Münasebetler ve İşletme İktisadı ve Muhasebe Enstitülerimiz, devlet örgütünün çeşitli kurumlarıyla yoğun bir işbirliği içindedirler. Bu arada, İşletme İktisadı Enstitümüzün kamusal ve özel sektörlerdeki işletmelerin personeline meslek içinde yetiştirme sağlamak üzere düzenlediği kursun büyük bir ilgiyle karşılandığını belirtmek isterim.

Öğretim üyesi arkadaşlarımız, kendi uzmanlık alanlarına giren konularda bilgilerini ve tecrübelerini ilgili kuruluşların hizmetine arzetmeyi ödev saymaktadırlar. Fakültemizin bu alandaki herkesçe bilinen katkıları, kanun tasarıları hakkında görüş bildirmekten, kabinelerde görev almaya kadar değişen derecelerde önem taşımaktadır.

Üniversite Kanunumuzun bizlere yüklemiş olduğu yayın görevini, sağlanan maddî olanaklar oranında, seviyeli bir biçimde yerine getirmeğe çalışıyoruz. Yayınlarımızın sayısı 400 ü bulmuştur. 1950 yılına gelinceye kadar 18 eser yayınlamış olan Fakültemizin, 1950-1960 arasında yayınladığı kitap sayısı 106 dır. Bu rakamın,

son 10 yıl içinde 300 ü geçmiş olması yayın gücümüzün değeri hakkında bir fikir verecektir sanırım. Kitaplığımızdaki kitap sayısı da 100 bine çok yaklaşmıştır.

Aziz Dinleyenlerim,

Cumhuriyetimizin 50. yıldönümünü kutlama hazırlıkları arasında, Fakültemiz özel bir program düzenlemektedir. Bu program içinde, öğretim üyelerimizden Prof. Seha Meray'ın tercüme ettiği Lozan Barış Antlaşması Tutanakları ve Belgeleri adlı 8 ciltlik eserin 6 cildi yayınlanmış durumdadır. Prof. Dr. Bülent Dâver arkadaşımızın hazırlamakta olduğu Atatürk'ün Siyasal, Sosyal ve İktisadî Görüşleri konulu kitabı, 1973 yılı içinde yayınlamış olacağız. Her Enstitümüz, kendi çalışma konularında, Cumhuriyetin 50 yılının başarılarını değerlendiren seminerler düzenleyecek, yayınlar yapacaklardır. Sayın Valimizin de faal üyesi buldukları İskân ve Şehircilik Enstitümüz, Ford Vakfının yardımı ile, Cumhuriyet Dönemi Ankara'sının gelişme sorunları üzerinde bir araştırma yapacak ve yayınlayacaktır. Son olarak, 1973 yılı sonlarına doğru, öğretim üyelerimizden bir grup, düzenleyeceğimiz bir Cumhuriyet Haftası vesilesiyle, Karadeniz Bölgemizin Batı ve Doğu illerinde konferanslar vereceklerdir.

1953 yılı mezunlarımızdan değerli bir arkadaşımızın, Babür Târikâhya'nın, Roma Büyükelçiliğimizde Müsteşarlık görevi başında, genç yaşta hayata gözlerini yummasından sonra, kendi isteği yönünde, ailesinin, emlâkini, başarılı ve muhtaç öğrencilerimize burslar ve ödüller vermek üzere Fakültemize vakfetmiş olmalarını, şükran duygularıyla bilgilerinize sunmak isterim. Babür Târikâhya Vakfının bu yıl iki öğrencimize vermeğe başladığı burs sayısını, gelecek yıllarda artırabileceğimiz umudundayım.

Aziz Mülkiyeliler,

Profesörler Kurulumuz, iki yıl kadar önce, Fakültemiz öğrenci yurdunun işletilmesi hakkını, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna devretme kararını almış ve Dekanlığımız bu kararı uygulamış bulunmaktadır. Devir ve onarım işlemleri tamamlandıktan sonra, 680 kişilik öğrenci yurdunun birkaç aya kadar öğrencilerin hizmetine sunulması mümkün olabilecektir. İlgili Kurum, yurt kapasitesinin en az yarısının bizim öğrencilerimize ayrılması yolundaki isteğimizi kabul etmiştir. Yurt işletmeciliğinin ayrı bir uzmanlık işi haline geldiği dikkate alınırca, bu işi biz akademisyen-

lerden çok daha yetki ile başarabilecek bir kuruma bırakmanın isabeti kendiliğinden anlaşılır.

Pek Sayın Konuklarımız,

Sizlere Fakültemizin akademik ve öteki çalışmaları hakkında kısaca bilgi vermiş oldum. Sorunlarımızdan, dileklerimizden söz etmedim. Hepimiz biliyoruz ki, Siyasal Bilgiler Fakültesi sıradan bir yüksek öğrenim kurumu değildir. Buna rağmen büyük sarsıntılardan geçtik. Henüz oturmamış, sınanmamış, görevleri tam olarak belirmemiş birkaç yıllık bir kurumun değil, fakat 113 yıllık itibarlı ve onurlu bir geçmişi olan; ülkemizin yönetim, bilim ve siyaset yaşamında çok önemli roller oynamış ve bugün de oynamakta olan değerli insanlar yetiştirmiş; ulusumuzun ve ülkemizin sorunlarına her zaman duyarlı bir ilgi beslemiş büyük bir kurumun mensupları olarak, geçirdiğimiz sarsıntıları üzüntü ve ibretle izledik. Şimdi bu bunalımlı günleri arkada bırakmağa, Fakültemizi yerine oturtmağa elbirliği ile çaba harcamaktayız.

Kurulduğu gündenberi özgür düşünceye, hukukun üstünlüğü ilksine, demokratik hukuk devleti idealine saygı beslemiş, kaba kuvvetin ve haksızlığın karşısında yer almış bir kurum olma özelliğimizi ,bundan böyle de titizlikle korumak zorundayız. Bu ödevimizi, Büyük Atatürk'ün gösterdiği yönde, ulusumuzun yücelmesinden, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmasından başka kayguları bulunmaması gereken vatansever öğrencilerimizle karşılıklı sevgi ve saygıya dayanan bir anlayış ve güven ortamında, devletimizin desteği ile yerine getirebileceğimize inanıyorum.

Üniversiteler ve onlara bağlı fakülteler, kendilerine büyük umutlar bağlanmış Anayasa kuruluşlarıdır. Kurumlar, öğretim üyeleri ve öğrenciler olarak, bu umutların sarsılmasına meydan vermeyecek büyük bir sorumluluk duygusuna sahip olmak zorundayız. Öte yandan, bu umutların gerçekleşmesi; Anayasamızın çizdiği sınırlar içinde, bilimsel özerklikten yararlanarak, düşünce, siyaset, iktisat ve yönetim alanlarındaki çağdaş gelişmeleri yakından izlemeğe, tam bir tarafsızlık içinde öğretebilmeğe bağlıdır. Türk siyasal yaşamının çeşitli dönemlerinde, çağdaş bilimsel ve lâik fikir gelişmelerini yakından izleyen bilim kurumlarının zaman zaman yadırgandıkları görülmüştür.

Mülkiye, iyi niyetli eleştiri ve uyarıları, gelişmesine, görevini daha iyi yerine getirmesine ışık tutacak telkinleri saygı ve şükranla karşılamaya her zaman hazır bulunacaktır. Ama, özgür düşün-

cevi karanlıklara boğan, hurafeleri, akıl dışı düşünceleri ve kaba kuvveti toplumlara egemen kılmayı düşünebilen çevrelerin; bütün toplumu, bu arada bizi de sarsan bunalımları fırsat bilerek, ulusumuzun yücelmesi, ülkemizin kalkınması uğrunda daha çok büyük hizmetlerde bulunmağa hazır irfan kurumlarımızı birikmiş kızgınlıklarıyla, çökertmeğe çalışmalarına, Devletimizin göz yummayacağından emin bulunuyorum. Sosyal barış ve huzurun sağlanmasında, sarsıntıların hızla giderilmesinde ve yaraların sarılmasında, her ulusal kuruluşumuz gibi, Fakültemiz de, bütün iyi niyetiyle devletimize yardımcı olmaktan geri kalmıyacaktır.

Sevgili Öğrenci Arkadaşlarım,

Mülkiye bugün erişmiş olduğu itibar ve şöhreti, siyaset, yönetim, iktisat ve kalkınma alanlarında ülkemize büyük hizmetler vermiş olan ağabeylerinizi yetiştirmekle sağladı. Sizler burada öğrenci olmakla, önemli bir tarihsel sorumluluğun, yani Mülkiye'nin büyük adını korumak ve daha da yüceltmek sorumluluğunun ağır yükü altına girmiş bulunduğunuzu hatırdan çıkarmayınız. Sizden öncekilerin başarıları, bulunduğunuz yeri iyi tanımanız için fırsat olsun, fakat sizleri uyuşukluğa sürüklemesin. Kıt kaynaklarla, fedakârlıklarla kalkınmağa çalışan ulusumuzun size cömertce sağladığı bu yetişme fırsatını iyi değerlendirmesini biliniz. Çalışkan, bilgili, yüksek karakter sahibi olmaksızın başkalarından saygı ve güven beklemeğe hak kazanamazsınız.

Doğmatik düşünceye boyun eğmek, insan kişiliğinde zayıflık işaretidir. Özgürüm diyebilmek, güçlü bir kişiliğe sahip olmak istiyorsanız; her türlü doğmadan uzak kalmak, kafanızı aklın emrine sokmak zorundasınız. «Üstada bağlılık kuralı» bütün bir Doğu âlemini 5 yüzyıl yerinde saydırdıktan sonra, cehaletin karanlıklarına gömmüştür. Ulusunuzun ve ülkenizin bütünlüğüne nereden olursa olsun gelecek her türlü tehlikeyi, ancak bu erdemlere sahip olmakla, geçmişten ders almamış görünenlerden uzaklaşmakla önleyebilirsiniz. Ölmez Atatürk'ün, 1935 yılında sizden önceki Mülkiyeli kuşaklara seslenişi kulaklarınızdan çıkmasın : «Benim Türk Milletine, Türk Cumhuriyetine, Türkiye'nin istikbaline ait ödevlerim bitmemiştir. Siz onları tamamlayacaksınız.»

Hepinize saygılar, sevgiler sunarım.